

PAKRUOJO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA
SPRENDIMAS
DĖL PAKRUOJO RAJONO VAIKO GEROVĖS 2014–2016 METŲ PROGRAMOS
PATVIRTINIMO

2014 m. balandžio 24 d. Nr. T-159
Pakruojis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A1-547 „Dėl Vaiko gerovės 2013 – 2018 m. programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. A1-588 „Dėl Socialinės įtraukties didinimo 2014 – 2020 m. veiksmų plano“, Pakruojo rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a

patvirtinti Pakruojo rajono vaiko gerovės 2014 –2016 metų programą (pridedama).

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Merė

Asta Jasiūnienė

PAKRUOJO RAJONO VAIKO GEROVĖS 2014-2016 METŲ PROGRAMA

1. Programos tikslas – užtikrinti vaiko gerovę socialinės partnerystės pagrindu.

2. Programos uždaviniai:

2.1. Organizuoti ir teikti prevencines paslaugas vaikui ir šeimai, kurios sudarytų galimybes vaikui augti šeimoje, efektyviai išnaudojant esamą socialinių paslaugų infrastruktūrą;

2.2. Tobulinti specialistų, dirbančių vaiko gerovės srityje, kvalifikaciją;

2.3. Didinti galimybes tėvų globos netekusiam vaikui grįžti į savo tėvų šeimą arba būti globojamam (rūpinamam) šeimoje, šeimynoje ar įvaikintam ir pasirengti savarankiškam gyvenimui visuomenėje;

2.4. Vykdyti socialinę priežiūrą;

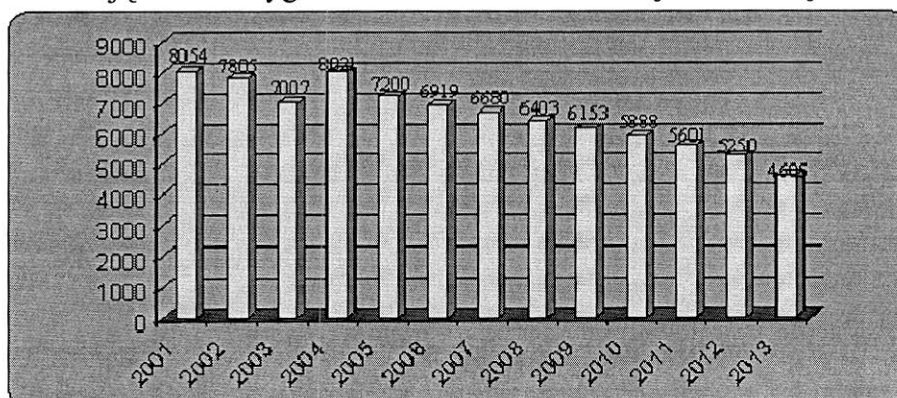
2.5. Vykdyti tarpinstitucinį bendradarbiavimą.

3. Programos paskirtis – stiprinant kompleksinių paslaugų vaikui ir šeimai sistemą, sudaryti prielaidas vaikui augti biologinėje šeimoje, o likusiam be tėvų globos vaikui organizuoti tinkamas globos (rūpybos) sąlygas, kurios atitiktų vaiko interesus augant šeimos aplinkoje arba aplinkoje, artimoje šeimai. Programos vykdymas, jos tęstinumas, svarbus užtikrinant vaiko teisių apsaugą rajone.

4. Rengėjai – Pakruojo rajono savivaldybės administracijos Vaiko teisių apsaugos ir Socialinės rūpybos skyriai.

5. Programa parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014-2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. gruodžio 3 d. įsakymu Nr. A1-547 „Dėl vaiko gerovės 2013 – 2018 m. programos patvirtinimo“, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. A1-588 „Dėl socialinės įtraukties didinimo 2014 – 2020 m. veiksmų plano“. Atsižvelgta į Pakruojo rajono savivaldybėje gyvenančių šeimų ir jose augančių vaikų poreikius, savivaldybėje teikiamas socialines paslaugas, prigimtine vaiko teise augti biologinėje šeimoje arba šeimai artimoje aplinkoje. Bendradarbiauta su Pakruojo rajono savivaldybės bendruomenės vaiko teisių apsaugos tarybos nariais, švietimo skyriumi, seniūnijomis, teisėsaugos įstaigomis, pedagogine psichologine tarnyba, sveikatos priežiūros ir socialinės globos įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, darbo birža, jaunimo reikalų taryba, suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centru.

6. Esama situacija – Statistikos departamento Šiaulių teritorinės statistikos valdybos duomenimis 2013 m. pradžioje Pakruojo rajone gyveno 4605 vaikų. Rajono vaikų skaičius kasmet turi tendenciją mažėti. Lyginant su 2012 metais fiksuojamas mažėjimas 645 vaikais.

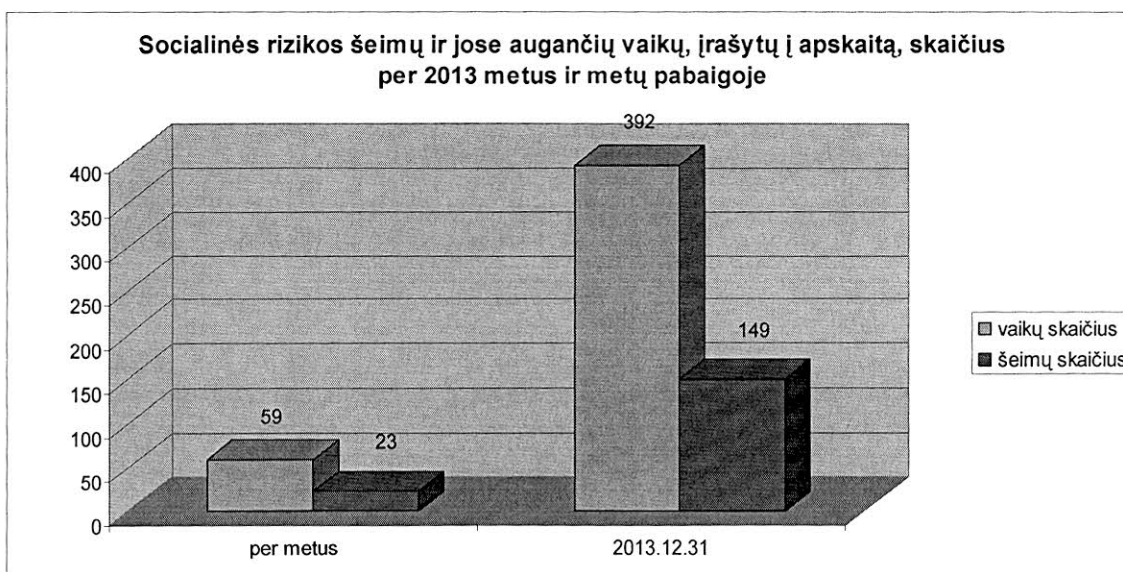
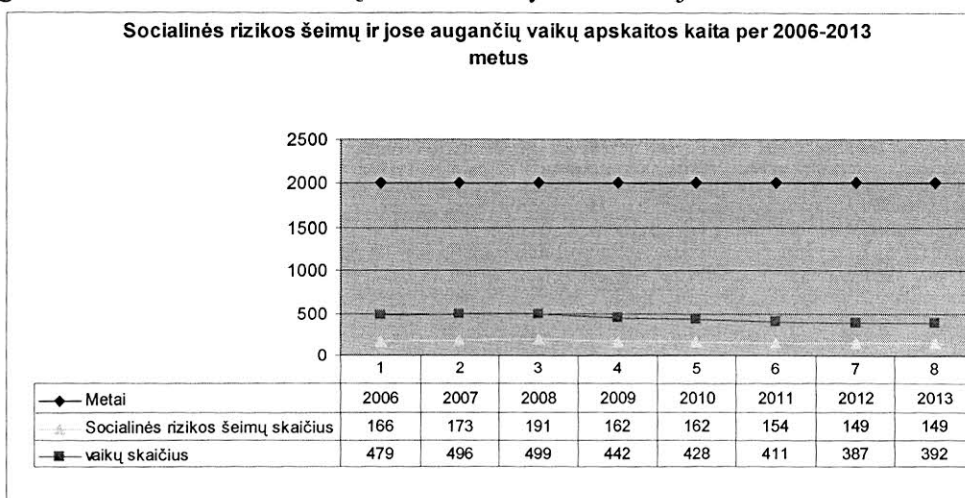

Sprentinų problemų ratas vaiko gerovės srityje yra platus. Pakruojo rajone socialinės rizikos šeimose augančių vaikų teisių ir jų teisėtų interesų apsauga išlieka aktuali. Socialinio darbo

gerinimas ir stiprinimas savivaldybėje sudarytų sąlygas vaikams augti biologinėse šeimose arba artimoje šeimai aplinkoje.

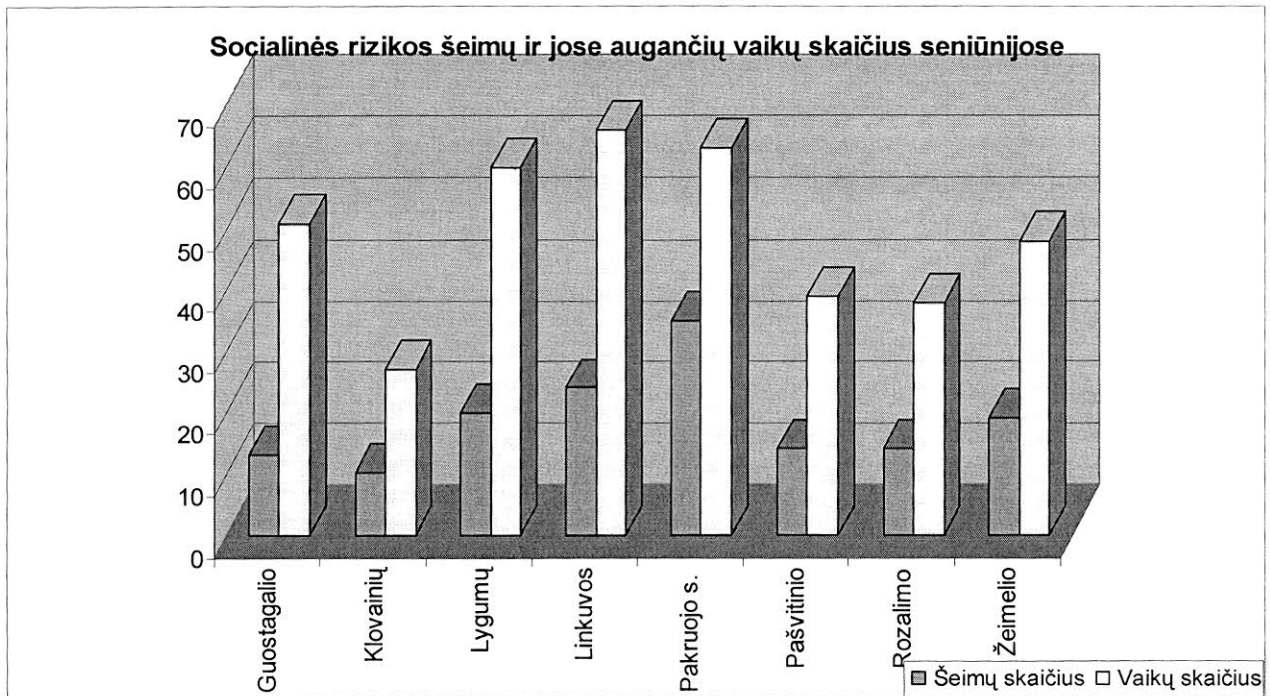
DUOMENYS APIE SOCIALINĖS RIZIKOS ŠEIMAS IR JOSE AUGANČIUS VAIKUS

Šeimos, kurios dėl tam tikrų priežasčių nepakankamai rūpinasi savo vaikais, pagal gyvenamąją vietą yra įtraukiamos į savivaldybės socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą. 2013 m. gruodžio 31 d. Pakruojo rajono savivaldybėje socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitoje iš viso įrašytos 149 socialinės rizikos šeimos, kuriose auga 392 nepilnamečiai vaikai. Vaiko teisių apsaugos skyrius, vykdydamas vieną iš funkcijų socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitos tvarkymą, vadovaudamasis Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitos savivaldybės vaiko teisių apsaugos tarnyboje (skyriuje) tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. liepos 28 d. įsakymu, Nr. A1-212, per 2013 m. į Pakruojo rajono savivaldybės socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą buvo įrašytos 23 naujas šeimas, kuriose auga 59 nepilnamečiai vaikai. Per 2013 metus rajone socialinės rizikos šeimų skaičius nepakito. Lyginant kaitą nuo 2006 m. gruodžio 31 d. rizikos šeimų skaičius nežymiai mažėja.

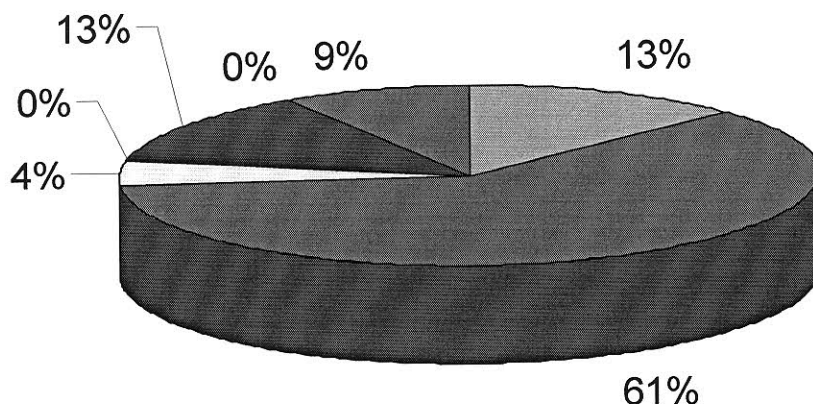
Daugiausia socialinės rizikos šeimų gyveno šiose seniūnijose: Pakruojo sen. (35 šeimos), Linkuvos sen. (24 šeimos), Lygumų sen. (20 šeimų), Žeimelio sen., (19 šeimų), Pašvitinio

ir Rozalimo seniūnijose po 14 šeimų, Guostagalio sen. (13 šeimų) ir Klovainių sen. (10 šeimų)

Per 2013 m. į Pakruojo rajono savivaldybės socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitą buvo įrašytos 23 naujas šeimos, kuriose auga 59 nepilnamečiai vaikai. Svarbu pažymėti, kad dalis apskaitoje esančių šeimų pačios neaugina vaikų, nes vaikams nustatyta globa: iš 392 socialinės rizikos šeimose augančių vaikų 62 vaikams nustatyta globa, iš jų 45 vaikams laikinoji globa, 17 vaikų nuolatinė globa. Analizuojant 2013 m. įtraukimo priežastis (4 pav.), kurios sąlygoja įtraukimo į socialinės rizikos šeimų apskaitą, pirmoje vietoje atsiduria šeimos, kurios neturi socialinių įgūdžių (14 šeimų), antroje vietoje šeimos, kuriose girtaujama (3 šeimos), dėl to, kad vaikui nustatyta laikinoji globa (3 šeimos), dėl kitų priežasčių įrašytos (2 šeimos) ir dėl fizinio smurto vaiko atžvilgiu (1 šeima). Šeimos kurios įtrauktos į socialinės rizikos šeimų apskaitą dažniausiai turi ne vieną problemą, o visą kompleksą dėl kurių nėra tinkamai tenkinamos vaikų teisės ir teisėti interesai. Analizuojant laikotarpio pabaigoje priežastis dėl kurių šeimos įtrauktos į riziką išlieka girtavimas 71 šeima, kuriose auga 199 vaikas, antroje vietoje socialinių įgūdžių stoka 47 šeimos, kuriose auga 117 vaikų, trečioje vietoje būtų dėl kitų priežasčių įrašytos 9 šeimos, kuriose auga 26 vaikai, ketvirtoje įrašytos šeimos dėl to, kad vaikui nustatyta laikinoji globa 8 šeimos, jose auga 14 vaikų, penktoje dėl to, kad teismo sprendimu tėvams apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa 6 šeimos, jose auga 16 vaikų, šeštoje vietoje dėl kurių priežasčių šeimos įtrauktos vienodas šeimų skaičius tiek dėl prievartos prieš vaikus 4 šeimos, jose auga 10 vaikų ir dėl to, kad valstybės skiriamą paramą naudoja ne vaiko interesams 4 šeimos ir jose auga 10 vaikų.

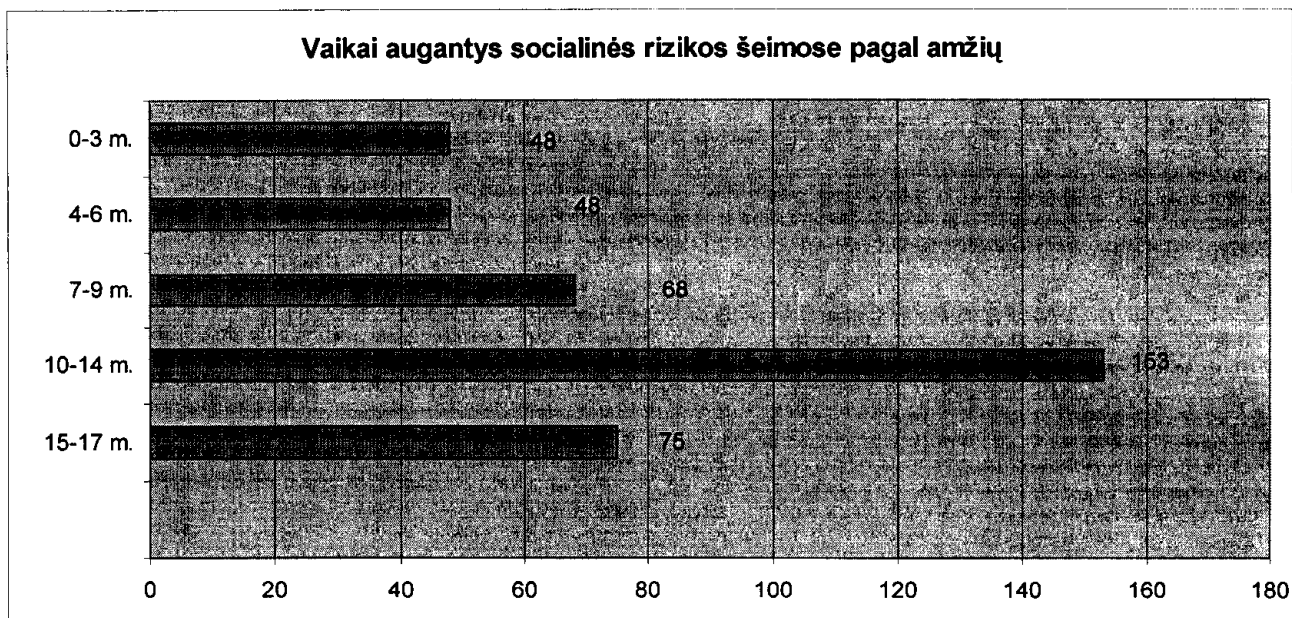
Socialinės rizikos šeimų pagal įrašymo į apskaitą priežastis procentinė išraiška 2013 m.

- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl girtavimo, psichotropinių medžiagų vartojimo
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl socialinių įgūdžių stokos, dėl negebėjimo tinkamai rūpintis vaiku
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl psichologinės, fizinės ar seksualinės prievartos prieš vaikus
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl to, kad valstybės skiriamą paramą naudoja ne vaiko interesams
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl to, kad vaikui nustatyta laikinoji globa
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl to, kad teismo sprendimu tėvams laikinai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa
- Socialinės rizikos šeimos į socialinės rizikos šeimų apskaitą įrašytos dėl kitų priežasčių

2013 m. pabaigoje 149 socialinės rizikos šeimose auga 392 vaikai. Didžiausią dalį socialinės rizikos šeimose augančių vaikų sudaro vyresni nei 10 metų vaikai (153 vaikai), nuo 15-17 m. amžiaus 75 vaikai, 7-9 m. amžiaus 68 vaikai, 4-6 m. amžiaus 48 vaikai, nuo 0-3 m. amžiaus taip pat 48 vaikai. 2013 m. pabaigos duomenimis, socialinės rizikos šeimose augo 201 berniukas ir 191 mergaitė. Per 2013 metus į socialinės rizikos šeimų apskaitą kaime gyvenančių šeimų įrašyta 18 šeimų, mieste 5 šeimos. 2013 m. gruodžio 31 d. kaimo teritorijoje gyveno 120 socialinės rizikos šeimų, mieste 29 šeimos. Kaimuose didesnę socialinės rizikos šeimų skaičių lemia vyraujanti didelė bedarbystė, alkoholizmas, socialinių ir higienos įgūdžių stoka, menkiau išvystyta užimtumo ar paslaugų šeimai infrastruktūra.

Vaikai augantys socialinės rizikos šeimose pagal amžių

Su visomis apskaitoje esančiomis socialinės rizikos šeimomis dirba socialiniai darbuotojai, darbui su socialinės rizikos šeimomis ir teikia pagalbą tiek šeimai, tiek vaikui siekiant padėti šeimoms pašalinti priežastis dėl kurių jos buvo įrašytos į socialinės rizikos šeimų apskaitą. Socialiniai darbuotojai darbui su socialinės rizikos šeimomis periodiškai vertina teigiamus pokyčius šeimoje, kartu su VTAS sprendžia, ar šeimai toliau tęsti paslaugų teikimą, su ja dirbti, keisti ar teikti papildomų paslaugų šeimai, ar išnykus įrašymo į apskaitą priežastims, šeimą galima išbraukti iš socialinės rizikos šeimų apskaitos, ar šeimai būtina taikyti kitas poveikio priemones. Vadovaujantis Socialinės rizikos šeimų, auginančių vaikus, apskaitos savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriuje tvarkos aprašu, 2013 m. pabaigoje 24 socialinės rizikos šeimos (mieste-4, kaime-20) buvo išbrauktos iš socialinės rizikos šeimų apskaitos. Pastebėtina, 2013 m. pabaigoje daugiausiai šeimų išbraukta dėl to, kad šeimoje neliko nepilnamečių vaikų (vaikas tapo pilnamečiu, emancipuotas arba sudarė santuoką, mirė, neterminuotai apribota tėvų valdžia ir vaikui nustatyta nuolatinė globa) 13 šeimų, 5 šeimos išbrauktos, nes išnyko priežastys dėl kurių šeima buvo įrašyta į apskaitą, 5 šeimos išbrauktos iš apskaitos, nes išvyko gyventi į kitą savivaldybę ir šeimos bylos perduotos tos savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyriui, ir 1 šeima, nes mirė abu tėvai arba vienas iš tėvų ir vaikui nustatyta globa.

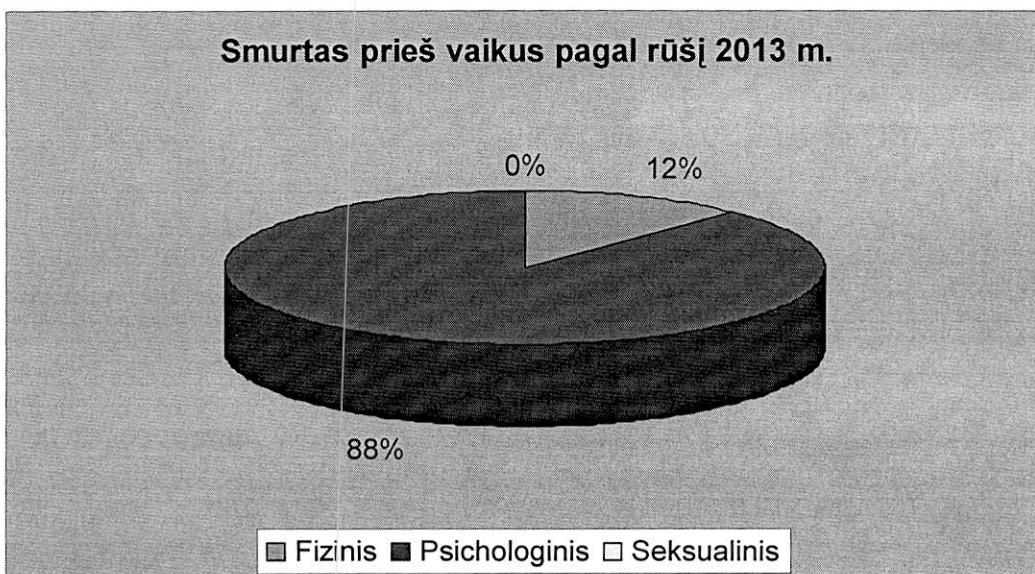
DUOMENYS APIE SMURTĄ PRIEŠ VAIKUS

Už vaiko fizinį ir emocinį saugumą pirmiausia atsakinga šeima, tačiau matome ir fiksuojame vis dar nemažai atvejų kai vaikai patiria smurtą bei prievartą šeimoje ir už jos ribų. Skyrius, vykdydamas vieną iš funkcijų, vadovaudamasis savivaldybių vaiko teisių apsaugos skyrių bendrųjų nuostatų 7.27 ir 7.28 straipsniais, kaupia ir analizuoja pranešimus apie smurtą patyrusius ir smurtaujančius vaikus, inicijuoja šiems vaikams ir jų tėvams specialistų ir institucijų būtinos pagalbos suteikimą bei kreipiasi į atitinkamas teisėsaugos institucijas dėl asmens, keliančio grėsmę vaiko saugumui ir sveikatai, patraukimo administracinėn atsakomybėn ar baudžiamojo persekiojimo pradėjimo.

2013 metais Vaiko teisių apsaugos skyriuje užregistruoti 35 smurto atvejai, 27 vaikų atžvilgiu, iš jų: 23 vaikai patyrė psichologinį, 4 vaikai fizinį smurtą. Skyrius per 2013 m. policijos komisariatams pateikė informaciją apie 97 šeimas, kurios buvo traukiamos administracinėn atsakomybėn ar pradėti ikiteisminiai tyrimai.

2011 m. gruodžio 1 d. įsigaliojus LR Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymui Pakruojo r. PK per 2013 m. pranešė apie 23 šeimas, kuriose buvo užfiksuotas smurtas artimoje aplinkoje dėl kurių pradėti ikiteisminiai tyrimai.

Lyginant 2012 m. duomenis (43 atvejai), 2013 m. duomenis (35 atvejai) matyti mažesnis smurto atvejų skaičius, kuris užregistruotas skyriuje. Apibendrinus Skyriuje užfiksuotus duomenis, galima matyti, kad prieš vaikus daugiausia smurtavo artimi suaugę žmonės (vaiko šeimos nariai ar kiti artimieji). Pastebima ir tai, kad daugiausiai vaikų, patyrusių smurtą, buvo 10-14 metų amžiaus.

Analizuodami surinktus duomenis apie smurto atvejus galime teigti, kad 2013 m. psichologinis smurtas prieš vaikus kaip ir 2012 m., 2011 m. buvo labiau paplitęs nei kitos smurto rūšys, 2013 m. dėl seksualinės prievartos skyrius pranešimų neturėjo. Pagal paplitimą daugiau kaime nei mieste. 5 smurto atvejai mieste sudaro 14 %, o 30 smurto atvejų kaime sudaro 86%. Analizuojant duomenis apie smurto pasiskirstymą tarp lyčių, matyti, kad 2013 m. prieš mergaites smurtaujama kiek daugiau nei prieš mergaites – atitinkamai 24 ir 11. Pagal 2013 m. Skyriuje užfiksuotus duomenis galima daryti išvadą, kad vaikai daugiausiai smurtą patyrė namų aplinkoje. Labai dažnai prieš vaikus smurtauja artimi šeimos nariai, patėviai, vyresni broliai, seserys.

Vaikui patyrusiam smurtą, svarbu laiku gauti tinkamą ir reikiamą pagalbą. Smurto prieš vaikus atveju dažniausiai pagalbą vaikui ir jo šeimai teikia įvairių sričių ir institucijų specialistai; VTAS, teisėsaugos institucijos, medicinos įstaigos, seniūnijų socialiniai darbuotojai, mokyklose dirbantys socialiniai pedagogai, pedagoginės psichologinės tarnybos specialistai, nevyriausybinėse organizacijose dirbantys specialistai (išgaliojus LR Apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymui nuo smurto nukentėjusiems asmenims pagalbą organizuoja specializuoti pagalbos centrai).

RIZIKOS GRUPĖS VAIKAI

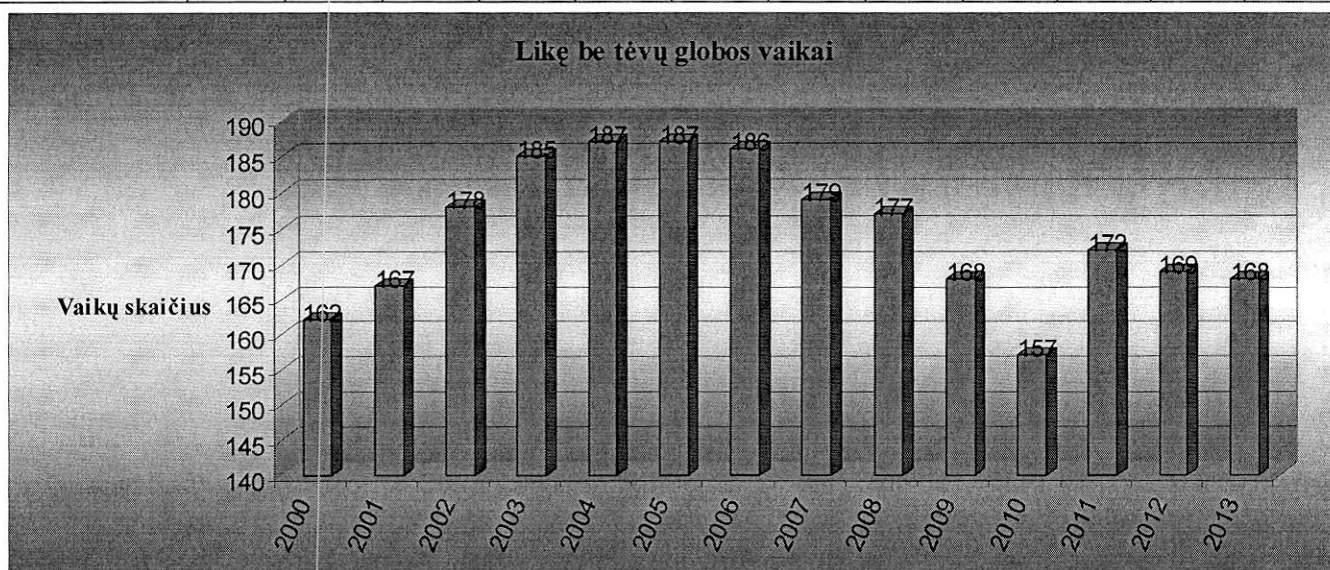
Pakruojo rajone 2013 m. gruodžio 31 d. Šiaulių apskrities vyriausiojo policijos komisariato Pakruojo rajono policijos komisariate dominančių vaikų sąrašė buvo 60 nepilnamečių. Šiaulių apygardos probacijos tarnybos probacijos skyriaus Pakruojo rajone įskaitoje per 2013-uosius įskaitoje buvo 28 teistas nepilnametis, iš jų per metus įrašyta 20 naujų vaikų, 2012 m. gruodžio 31 d. liko 7 nepilnamečiai. Įgyvendinant LR vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros 2010 m. gruodžio 14 d. įstatymo pakeitimo įstatymu Nr. XI-1232 Pakruojo rajono savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisijai per 2013 metus buvo pateiktos 58 išvados dėl vaiko minimalios ar vidutinės priežiūros skyrimo ar pratęsimo ir 3 išvados Pakruojo rajono apylinkės teismui dėl vidutinės priežiūros priemonės skyrimo ir 1 išvada dėl nutraukimo. 2013 m. pabaigoje mokėsi 1 (vienas) nepilnametis vaikų socializacijos centre „Širvėna“. Analizuojant duomenis galime daryti išvadą, kad nepilnamečių turinčių elgesio ir emocijų sutrikimų, kurių elgesys

neatitinka visuomenėje nusistovėjusių elgesio normų skaičius nėra mažas. Priežastys lemiančios paauglių delinkventinių elgesį labai įvairios pradedant nuo šeimos, mokyklos, neformalių grupių, laisvalaikio, individualių asmens savybių iki socialinių ekonominių aplinkybių, bei paslaugų pasirinkimo stokos.

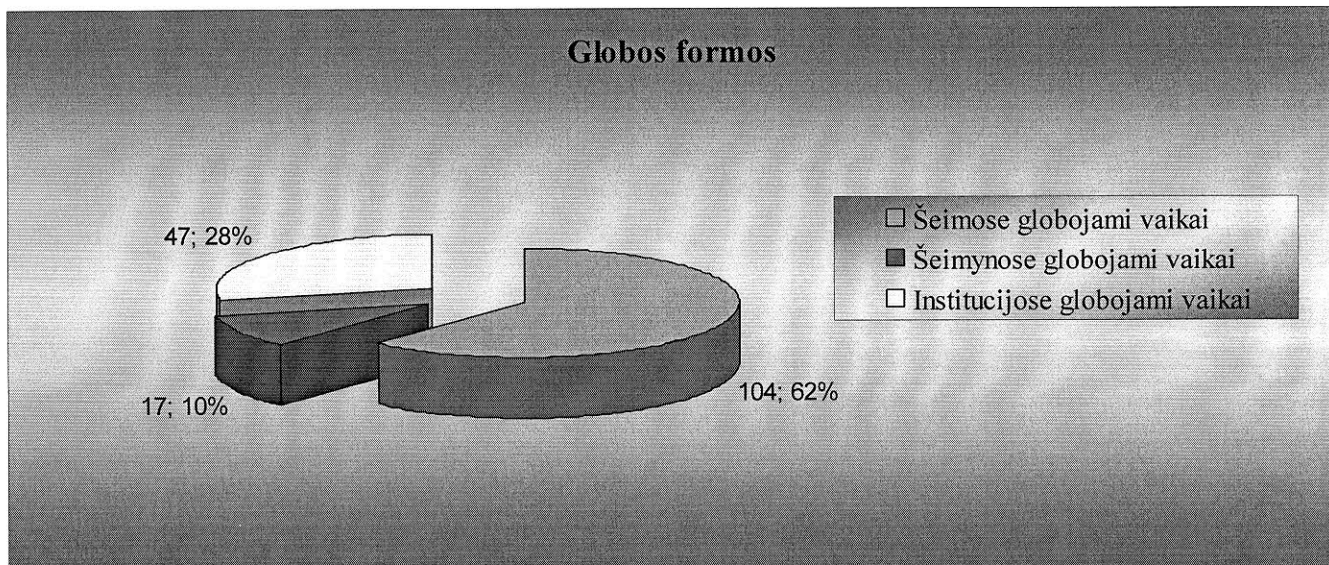
LIKĘ BE TĖVŲ GLOBOS VAIKAI

Vaiko globa istoriškai ir tradiciškai visada buvo jautri ir aktuali visuomenės problema. Šalies politikos ir ekonomikos pokyčiai neabejotinai keičia kiekvieno žmogaus gyvenimą. Ne visi žmonės pasirengę prisitaikyti prie spartaus pasikeitimų tempo keliamų reikalavimų. Labai aktuali pasikeitusios visuomenės problema yra krizės ištiktos šeimos, neužtikrinančios savo vaikui saugumo ir gerovės. Įvairios objektyvios ir subjektyvios priežastys lemia tai, jog vaikų, netekusių tėvų globos, skaičius mūsų šalyje yra didelis. Neabejotinai galima teigti, kad šeima sudaro geriausias sąlygas vaikui visapusiškai vystytis. Todėl vaikų, netekusių tėvų globos, apgyvendinimą valstybinėse institucijose reikėtų taikyti kaip kraštutinį atvejį bei būtina užtikrinti tai, kad vaikas, apgyvendintas institucijoje neužsibūtų ilgiau nei tai yra būtina.

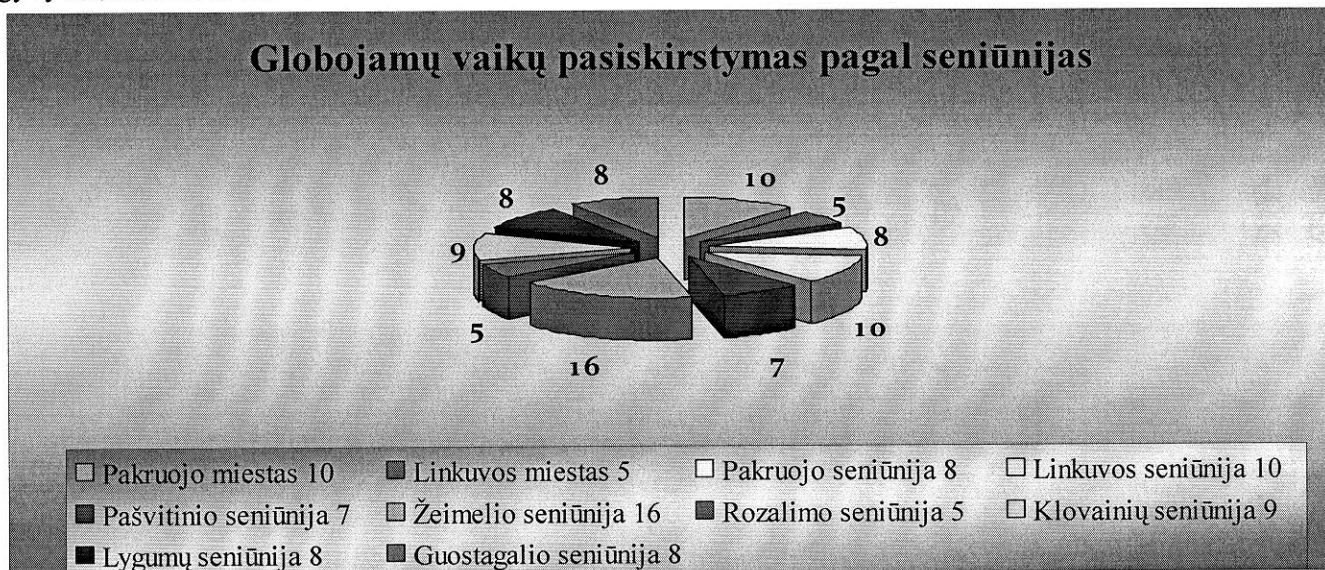
Metai Globos forma	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Vaikai, netekę tėvų globos, gyvenantys šeimose, šeimynose, institucijose	178	185	187	187	186	179	177	168	157	172	169	168
Šeimose globojami vaikai	100	106	109	108	105	100	106	106	102	104	106	104
Šeimynose globojami vaikai	16	16	16	15	15	12	12	10	14	16	15	17
Institucijose globojami vaikai	62	63	62	64	66	67	59	52	41	52	48	47
Per metus likę be tėvų globos vaikai	49	68	66	49	45	40	50	21	26	63	48	31

2014 metų sausio 1 d. Pakruojo rajone buvo globojami 168 likę be tėvų globos vaikai. Iš jų 104 gyvena šeimose, 17 – šeimynose, 47 – globos institucijose. Jiems nustatytos 107 nuolatinės globos (rūpybos) ir 61 laikinoji.

Globa šeimoje yra viena iš geriausių alternatyvių globos formų be tėvų globos likusiam vaikui. Daugiausia globojamų vaikų šeimose yra Žeimelio seniūnijoje – 16 vaikų, bei Pakruojo mieste ir Linkuvos seniūnijoje po 10 vaikų. Mažiausiai – Linkuvos mieste ir Rozalimo seniūnijoje. Rajone yra 11 globojamų vaikų, kurie yra kitų rajonų apskaitoje. Kituose rajonuose mūsų globojamų vaikų yra 18. Daugiausia likusių be tėvų globos vaikų globoti imasi artimi giminiaičiai, vis rečiau pasitaiko žmonių, norinčių pasiimti globoti svetimą vaiką. Žmonės atsakingai žiūri į vaikų auklėjimą ir atsakomybę už svetimus vaikus prisiima nenoriai. Tačiau institucinė globa, kai tenka vaiką skubiai paimti iš šeimos dėl vaikai kylančios realios grėsmės sveikatai ir gyvybei, išlieka aktuali.

Vaikų globos netekimo priežastys

Priežastys	Metai	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Abu tėvai arba turėtas vienintelis iš tėvų		0	2	0	2	1	2	6	4

yra miręs								
Tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų laikinai negali juo rūpintis dėl abiejų tėvų ar vieno iš jų ligos, suėmimo, bausmės atlikimo ar kitų svarbių priežasčių	1	6	7	4	8	9	10	7
Tėvai arba turimas vienintelis iš tėvų nesirūpina, nesidomi vaiku, jo neprižiūri, netinkamai auklėja, naudoja fizinį ar psichinį smurtą, ir dėl to kyla pavojus vaiko fiziniam, protiniam, dvasiniam, doroviniam vystymuisi bei saugumui, ir kuris įstatymų nustatyta tvarka paimtas iš šeimos (kol teismo tvarka vaikas bus atskirtas nuo tėvų)	44	31	43	15	20	52	32	18
Vaiko tėvams (tėvai ar motinai) įstatymų nustatyta tvarka laikinai ar neterminuotai apribota tėvų (tėvo ar motinos) valdžia	0	1	0	0	0	0	0	0
Abu tėvai arba turėtas vienintelis iš tėvų yra neveiksnius nepilnametis								2
Iš viso	45	40	50	21	29	63	48	31

Per 2013 metus buvo užregistruoti 31 atvejas, kuomet vaikams reikėjo nustatyti laikinąją globą (rūpybą), dviems iš jų – per metus net du kartus. 11 atvejų, pasikeitus šeimoje situacijai, vaikai gražinti tėvams. Dažniausiai iš šeimų vaikai paimti dėl nepriežiūros ir tėvų girtavimo. Du vaikai apgyvendinti Šiaulių miesto savivaldybės sutrikusio vystymosi kūdikių namuose – dėl tėvų netinkamo elgesio, kuris kėlė pavojų vaikų saugumui ir gyvybei. Viena nepilnametė apgyvendinta vaiko ir motinos globos namuose „Užuovėja“, kadangi mergaitei buvo paskirta vidutinė priežiūros priemonė Vilniaus vaikų socializacijos centre, mergaitė laukėsi kūdikio. Gimus kūdikiui, naujagimiui taip pat nustatyta laikinoji globa vaiko ir motinos globos namuose „Užuovėja“ kartu su motina. Pagal Globėjų ir įtėvių rengimo programą GIMK 2013 metais paruoštos dvi globėjų šeimos, kurios jau globoja likusius be tėvų globos vaikus. Džiugu, kad Nestacionarių socialinių paslaugų centre vykdomas globėjų ir įtėvių ruošimas bei naujų globėjų ir įtėvių paieška, siekiant likusiems be tėvų globos vaikams rasti naują šeimą, kad vaikams nereikėtų augti globos institucijose. Tik apmaudu, kad būsiami globėjai vis dar sunkiai į savo šeimas priima mokyklinio amžiaus vaikus ar vaikus, turinčius sveikatos sutrikimų. Jau esami globėjai pasigenda tęstinių globėjų ir įtėvių programų, kadangi pradėjus globoti išskyla daugybė problemų. Tokias tęstines programas planuoja rengti Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras pagal GIMK programą.

Šeimose per 2013 metus buvo apgyvendinti 12 vaikų, tačiau institucinė globa, kai tenka vaiką skubiai paimti iš šeimos dėl vaikai kylančios realios grėsmės sveikatai ir gyvybei, išlieka aktuali, todėl 19 vaikų buvo laikinai apgyvendinti globos institucijose. Iš viso per 2013 metus išleista pas tėvus 11 vaikų.

Globa vaikų globos institucijose.

Eil. Nr.	Metai Globos institucija	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Pamūšio parapijiniai vaikų globos namai	18	31	27	26	27	36	31	31
2.	Samariečių vaikų globos namai	18	9	7	7	7	7	8	6

3.	Kiti vaikų globos namai:	11	8	10	8	7	8	8	10 – iš jų
	Kūdikių namai								6
	„Užuovėja“								2
	„Šaltinis“								1
	„Venta“								1

Sulaukė pilnametystės ir išleisti savarankiškam gyvenimui 3 globos įstaigų auklėtiniai. Pilnamečiais tapo iš viso 15 rūpinamų vaikų.

Pakruojo rajone veikia dvi šeimynos: Renetos Tamašauskienės šeimynoje 2014 m. sausio 1 d. gyveno 6 likę be tėvų globos vaikai, iš kurių du yra su negalia. Olgos Sipavičienės šeimynoje gyveno 12 likusių be tėvų globos vaikų, iš kurių trys yra su negalia.

Per 2013 metus penkiems asmenims neterminuotai apribota tėvų valdžia jų nepilnamečių vaikų atžvilgiu ir vaikams nustatytos nuolatinės globos (rūpybos). Du asmenys atskirti nuo vaikų dėl ligos.

Nuo 2006 m. liepos 1 d. įsigaliojus Vaiko globos išmokų įstatymo pakeitimui, bei nuo 2012 m. gruodžio 7 d. įsigaliojus naujiems Vaiko laikinosios globos (rūpybos) nuostatams, kuriais vadovaujantis nustatoma laikinoji globa tėvų prašymu jiems išvykus į užsienį buvo nustatyta 55 nepilnamečiams laikinosios globos (rūpybos). 2013 m. gruodžio 31 d. skyriaus apskaitoje yra 39 vaikai, kuriems nustatyta laikinoji globa (rūpyba) tėvų prašymu. Ne visada tėvai tinkamai sugeba parinkti savo vaikams globėjus (rūpintojus), kas rodo, kad neatsakingai žiūri į savo vaikų auklėjimą ir rūpinimąsi jais. Per 2013 metus dėl iškilusių problemų dėl globos (rūpybos) vykdymo iš užsienio buvo iškviesti keturi tėvai. Vis dar dauguma tėvų išvyksta palikę vaikus be įstatyminio atstovo arba nebaigę tvarkyti dokumentų. Pastaruoju metu tėvai grįžę iš užsienio trumpam, susitvarko dokumentus ir vaikus išsiveža kartu į užsienį ten planuodami naują gyvenimą.

Norint, kad pokyčiai vaiko gerovės srityje būtų efektyvesni, į jos procesą būtina įtraukti visą bendruomenę, svarbu plėsti skubios kompleksinės pagalbos (psichologinės, socialinės, medicininės ir teisinės), skirtos vaikams ir jų šeimos nariams, nukentėjusiems nuo smurto, prieinamumą ir kokybę. Trūksta informacijos iš specializuotų pagalbos centrų, išlieka ta pati problema psichologo, kitų specialistų konsultacijų prieinamumas kaimo vietovėse gyvenantiems vaikams ir jų šeimoms, ir pačių žmonių nenoras priimti ar pasinaudoti siūloma pagalba.

7. Priemonės Pakruojo rajono vaiko gerovės 2014-2016 metų programos įgyvendinimui

Priemonės pavadinimas	Vykdyto terminas	Atsakingas vykdytojas
1. ORGANIZUOTI IR TEIKTI PREVENCINES PASLAUGAS VAIKUI IR ŠEIMAI, KURIOS SUDARYTŲ GALIMYBES VAIKUI AUGTI ŠEIMOJE, EFEKTYVIAI IŠNAUDOJANT ESAMĄ SOCIALINIŲ PASLAUGŲ INFRASTRUKTŪRĄ.		
1.1. Švietėjiškos veiklos, skirtos tėvų atsakomybei už vaiką stiprinti, skleidžiant pozityvaus auklėjimo metodus šeimoje organizavimas.	2014-2016	Švietimo skyrius, ugdymo įstaigos, seniūnijos
1.2. Programos „Bendravimo su vaikais tobulinimo kursai“ įgyvendinimas.	2014 -2016	Pakruojo suaugusiųjų ir jaunimo švietimo centras, vaiko teisių apsaugos skyrius, socialinės rūpybos skyrius, pedagoginė psichologinė tarnyba
1.3. kompleksinių paslaugų teikimo krizinėse situacijose esantiems tėvams, auginantiems	2014 -2016	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų

vaikus, ugdant tėvų socialinius ir pozityvios tėvystės įgūdžius ir teikiant prioritetą ankstyvųjų šeimos krizių prevencijai tobulinimo organizavimas.		centras, seniūnijos, vaiko teisių apsaugos skyrius
1.4. Bendruomeninių paslaugų, siekiant telkti šeimas, galinčias teikti pagalbą šeimoms, turinčioms socialinių problemų, plėtojimas	2014-2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnijos
1.5. Seniūnijų socialinių darbuotojų, darbui su socialinės rizikos šeimomis, pasitarimų organizavimas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius
1.6. Socialių rizikos šeimų peržiūrų seniūnijose organizavimas.	2014-2016 IV ketvirtis	Vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnijos
2. DIDINTI GALIMYBES TĖVŲ GLOBOS NETEKUSIAM VAIKUI GRĮŽTI Į SAVO TĖVŲ ŠEIMĄ ARBA BŪTI GLOBOJAMAM (RŪPINAMAM) ŠEIMOJE, ŠEIMYNOJE AR ĮVAIKINTAM IR PASIRENGTI SAVARANKIŠKAM GYVENIMUI VISUOMENĖJE;		
2.1. Vaiko globos šeimoje, šeimynoje, institucijoje analizė ir vaiko globos prioritetų nustatymas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius
2.2. Socialinio darbo su globojamo (rūpinamo) vaiko tėvais, siekiant sudaryti sąlygas vaikui grįžti į šeimą plėtojimas, socialinių darbuotojų, dirbančių su šeimomis, skaičiaus didinimas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnijos
2.3. Vaiko globos šeimoje skatinimas, prioritetinių priemonių įgyvendinimas.	2014 -2016	Socialinės rūpybos skyrius, vaiko teisių apsaugos skyrius
2.4. Naujos šeimynos įsteigimas.	2014m. I-II ketvirtis	Vaiko teisių apsaugos skyrius
2.5. Šeimynų veiklos, pagal sudarytas sutartis, finansavimas.	2014 -2016	Socialinės rūpybos skyrius
2.6. Asmenų, norinčių tapti vaiko globėjais (rūpintojais), tėviais, parengimo ir vertinimo, mokymo pagal bendrą globėjų (rūpintojų) ir tėvių mokymo programą „Gimk“ organizavimas ir jų atestavimas.	2014 m.	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras, vaiko teisių apsaugos skyrius
2.7. Vaiko globos institucijų veiklos šeimynų principu pertvarkymas.	2014 m.	Vaikų globos institucijos
2.8. Vaiko globos įstaigų ir šeimynų licencijavimas.	2014 m.	Vaikų globos institucijos
2.9. Vaiko globos organizavimo komisijos veiklos, įtraukiant šeimų įrašymo/išbraukimo į socialinės rizikos šeimų apskaitą, klausimų sprendimą, pertvarkymas.	2014 m.	Vaiko teisių apsaugos skyrius
2.10. Socialinių vaikų globos įstaigų finansavimas.	2014-2016	Socialinės rūpybos skyrius
2.11. Vaiko globėjų švenčių „Ačiū, kad esi“ organizavimas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius
3. TOBULINTI SPECIALISTŲ, DIRBANČIŲ VAIKO GEROVĖS SRITYJE, KVALIFIKACIJĄ		
3.1. Įvairių sričių specialistų, dirbančių vaiko gerovės	2014 -2016	Pakruojo suaugusiųjų ir

srityje, mokymų organizavimas.		jaunimo švietimo centras
3.2. Mokymuose, seminaruose, pasitarimuose vaiko globos įstaigų licencijavimo, vaiko teisių apsaugos, darbo su socialinės rizikos šeimomis, vaiko globos organizavimo ir kitais socialiniais klausimais.	2014 -2016	Programos vykdytojai
4. VYKDYTI TARPINSTITUCINĮ BENDRADARBIAVIMĄ		
4.1. Susitikimų su nevyriausybinėmis organizacijomis, bendruomenėmis, skirtų gerajai vaiko gerovės patirčiai skleisti organizavimas, pateikiant vaiko gerovės aktualijas ir problemas per visuomenės informavimo priemones, akcijas, šventes, teigiamos nuomonės apie vaiko globą (rūpybą) šeimoje, šeimynoje ir įvaikinimą formavimas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnijos, socialinių paslaugų centrai, jaunimo reikalų taryba
4.2. Tarpinstitucinio bendradarbiavimo savivaldybėje, teikiant kompleksines paslaugas (socialinių, švietimo, sveikatos ir kt.) šeimai ir vaikui skatinimas.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius, seniūnijos, socialinių paslaugų centras, visuomenės sveikatos biuras
4.3. Pasidalijimas gerąja darbo patirtimi tarp skirtingų savivaldybių VTAS.	2014 -2016	Vaiko teisių apsaugos skyrius
4.4. Bendradarbiavimas su Šiaulių TDB Pakruojo skyriumi sprendžiant darbingo amžiaus esančių įskaitoje jaunimo užimtumo klausimais.	2014-2016	Darbo birža, vaiko teisių apsaugos skyrius
5. VYKDYTI SOCIALINĘ PRIEŽIŪRĄ		
5.1. Vaikų dienos centrų savivaldybėje veiklos plėtimas, teikiant nestacionarias dienos socialinės priežiūros paslaugas vaikams ir jų šeimoms. Vaikų dienos centrų pagal sudarytas socialinių paslaugų sutartis, finansavimas.	2014-2016	Socialinės rūpybos skyrius, vaikų dienos centrai
5.2. Darbo su socialinės rizikos šeimomis, vertinant teikiamų socialinių paslaugų efektyvumą, tobulinimas.	2014-2016	Seniūnijos, vaiko teisių apsaugos skyrius

8. Šios programos įgyvendinimo laukiami rezultatai:

- 8.1. bus teikiamos prevencinės paslaugos, kurios sudarys prielaidas vaikui augti šeimoje;
- 8.2. bus užtikrinamas paslaugų teikimas globėjams (rūpintojams) ir tėviams, siekiant sudaryti galimybes likusiam be tėvų globos vaikui gyventi globėjų (rūpintojų) šeimoje, šeimynoje ar tėvių šeimoje;
- 8.3. bus patobulinta specialistų, dirbančių vaiko gerovės srityje, kvalifikacija, siekiant gerinti teikiamų paslaugų kokybę ir veiksmingumą;
- 8.4. bus plėtojamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas vaiko gerovės srityje;
- 8.5. vykdant vaiko globos šeimoje, šeimynoje, institucijoje analizę bus nustatyti vaiko globos prioritetai.

9. Programos įgyvendinimo vertinimo kriterijai:

- 9.1. vaikų, kuriems suteiktos dienos socialinės priežiūros paslaugos vaikų dienos centruose, skaičius;
- 9.2. globėjų (rūpintojų), gaunančių globėjų ir tėvių mokymo ir konsultavimo paslaugas, skaičius;
- 9.3. šeimų, kurioms esant krizinėje situacijoje suteiktos kompleksinės paslaugos, skaičius;

- 9.4. vaikų, dalyvaujančių (įtrauktų) nevalstybinių organizacijų organizuojamoje veikloje;
- 9.5. socialinių darbuotojų, dirbančių su socialinės rizikos šeimomis, skaičius;
- 9.6. darbuotojų, dirbančių vaiko gerovės srityje ir patobulinusių kvalifikaciją, skaičius.

10. Programos įgyvendinimas, finansavimas ir įgyvendinimo kontrolė

10.1. Programa įgyvendinama 2014–2016 metais.

10.2. Pakruojo rajono Vaiko gerovės 2014-2016 metų programai įgyvendinti naudojamos atsakingų programos vykdytojų asignavimų lėšos ir lėšos, patvirtintos Pakruojo rajono socialinių paslaugų 2014-2016 metų planuose.

10.3. Vaiko teisių apsaugos skyrius koordinuoja ir kontroliuoja šios programos įgyvendinimą.

10.4. Programos priemonės įgyvendinantys vykdytojai kasmet, iki kovo 1 d., pateikia praėjusių metų priemonių įvykdymo ataskaitą.
